

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XXVI. De Basilio Caesariensi & Gregorio Nazianzeno.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

καθ' ἑαυτῶν ἔμην ἀλλὰ καὶ τὰ θεῖα λόγια παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης ἕως ἀκριβοῶς ἐργάσθαι, ὥστε πολλὰ μὲν ἐκδέναι βιβλία ὑπαλοφείσθαι καὶ τὰ πρὸς τριάδος τρία βιβλία ἐρμηνεύσθαι καὶ τὰ περὶ δόχων ὡσεὶ γύμνασιον ὡς εἶη ἀεὶ γεγραμμένα, καὶ μάτρω ἐρεγγελέσθαι οἱ κατ' ἑορταίαν τὸν ἀνδρῶν καὶ τὰ βιβλία διασῦρειν ἀπεδάξοντες· μή τ' ἔγωγε αὐτῶς δωαδὲς φησὶν ἐλεῖν τῆνδε ἀνδρῶς σῴωσιν εἴπερ ἐν τῷ πολυμαθίᾳ καὶ τῷ διάπυρρον τῆς ψυχῆς διδύμω γινώσκαι περὶ τῆς ἐν νουχῶν τοῖς πεπονημένοις ἀπὸ βιβλίων μαθήσεσθαι τάτω λέγει καὶ Ἀνώνιον ἠδὲ πρῶτον καὶ τὸν ἀλέξανδρον, ὅτε διασῶν δρεανῶν ἐν τῇ ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς ἐρήμης κατήλθεν, ἐντυχεῖν τῷ διδύμῳ, καὶ μαθόντα τῷ πρὸς ἀνδρῶς σῴωσιν, εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν μηδὲν ὡς διδύμω ταρσῆται σὲ ἢ τῷ αἰδομένῳ ὀφθαλμῶν ἀποσολή τοῖς τοῖς γὰρ βλεπέσθαι ὀφθαλμοῖς, οἷς καὶ μῦται καὶ κώωπτες βλέπειν ἰσχύσιν χαίρει ὅτι ὅτι ὀφθαλμοῖς, οἷς καὶ ἀγγελοὶ βλέπουν, δι' ὧν καὶ ὁ Θεὸς θεωρεῖται, καὶ τὸ αὐτῶς κατὰ λαμβάνει· ταῦτα μὲν ἠδὲ πρῶτον πρὸς τὸν Θεοφιλέως Ἀνώνιον πρὸς διδύμον εἰρηλὸς τότε ὁ μὲν σιγήγορος τῆς οἰκείας πίστεως ἐφαινεῖτο διδύμῳ, πρὸς δὲ δρεανῶν ἀπαλιῶν, καὶ θεοσώματα ἀναλῶν ἀνῶν, ἵς δὲ κινεθῆλως καὶ δολεγῶς ἀνῶν λόγους ἐξελέχων.

Alacriter disputaret Sed & divina oracula quæ tam in vetere quam in novo Testamento continentur, adeo perfecte norat, ut multos in ea conscriberet libros: ac præterea de Trinitate tres libros dictavit: & Origenis libros de principiis interpretatus est, editis in eos commentariis, quibus illos recte scriptos esse asserit, frustra que contendere eos qui virum illum accusare & libros ejus calumniari conantur: neque enim excellentem hominis sapientiam, inquit, intelligentiâ assequi possunt. Si quis igitur multiplicem Didymi eruditionem & animi & ejus ardorem cognoscere desiderat, id ex libris qui ab illo sunt elaborati, facile perspiciet. Cum hoc Didymo Antonius monachus diu ante Valentis tempora collocutus esse dicitur, tunc cum propter Arianos relicta solitudine, venit Alexandriam: perspectâque hominis doctrinâ, hæc ei dixisse. Nihil te moveat, ô Didyme, jactura corporalium oculorum. Ejusmodi enim oculis orbatu es, quibus & muleæ & culices videre possunt. Gaudere potius quod illos habeas oculos, quibus Angeli vident; quibus Deus cernitur, & lux ejus comprehenditur. Et istud quidem diu ante hæc tempora ab Antonio dictum est Didymo. Tunc vero maximus fidei patronus ac propugnator Didymus habebatur, quippe qui adversus Arianos validissime disputaret, eorumque sophisticas cavillationes dissolveret, & falsos ac fraudulentos eorum sermones refelleret.

Κεφ. κς'.

CAP. XXVI.

De Basilio Cesarionse & Gregorio Nazianzeno.

Aλλὰ διδύμον μὲν τοῖς ἐν ἀλεξανδρείᾳ δρεανῶν, ἢ τῷ Θεῷ ἀντίταξε πρόνοια· ἐν τῶν αἰσῶν πόλεσιν, βασιλευσῶν τε τὸν καισαρέα καὶ γρηγόριον τὸν ναζιανζένου· πρὸς ὧν βραχέως εἰπεῖν ἔνκαιρον ἡγέμεται· ἢ καὶ μὲν γὰρ ἡ πρὸς πάνσι τῶν ἀνδρῶν σαλευθῆναι μνήμη, καὶ ἡ τῶν γεγραμμένων αὐτοῖς βιβλίων μαθήσις, πρὸς ἀνδρῶν ἑκάστην ἔκκλησιαν· ἐπεὶ δὲ κατ' ἐκείνο καιρὸν τὰ πολλὰ ταῖς ἐκκλησίαις αὐτοῖς συμβαλλόντο, καὶ ὡς ἐμπύρσμα τῆς πίστεως ἐσουλάθησαν, ἀπαίει ἢ ὑπό-

AC Didymum quidem Arianis qui Alexandriae erant, divina opposuit providentia: in aliis autem civitatibus Basilium Cesarionsem & Gregorium Nazianzenum; de quibus opportuno arbitror pauca commemorare. Sufficere quidem ad utriusque commendationem poterat, tum memoria illorum atque fama quæ etiamnum apud omnes perseverat, tum doctrinæ copia quæ ex eorum libris quotidie percipitur. Sed quoniam tunc temporis Ecclesiis plurimum profuerunt, ac veluti fomites quidam fidei à Deo conservati sunt, instituti nostri

Hh

ratio postulat, ut illorum mentionem præcipue faciamus. Si quis igitur Basilium & Gregorium inter se conferre, & utriusque vitam ac mores, & quæ in illis fuerunt virtutes exponere voluerit, omnino anceps hærebit, utrum alteri præponat. Ambo enim inter se pares & æquales fuere, seu rectam vivendi rationem spectes, seu doctrinam, tam Gentilium quàm Sacrarum Literarum. Nam cum essent adolescententes, celeberrimorum eo tempore sophistarum, Himerii ac Proharetii Athenis auditores fuerunt: ac postea Antiochiæ in Syrta Libanii scholam simul frequentantes, ad summum eloquentiæ culmen pervenerunt. Cumque digni sophistico throno judicarentur, multi eos hortati sunt, ut ad docendum se conferrent. Aliis vero ad causas agendas eos hortantibus, utrumque vitæ genus aspernati sunt: abjectâque Rhetoricæ Artis disciplinâ, monasticam vitam amplexi sunt. Cum igitur philosophiæ præcepta sub magisterio eius qui tum Antiochiæ philosophiam docebat paululum delibassent, paulò post comparatis Origenis libris, interpretationem sacrarum literarum ex illis hauserunt. Quippe eâ tempestate per universum orbem celebris erat Origenis fama. In hujus igitur librorum lectione cum sese exercuissent, adversus Arianos fortissime decertarunt. Et quamvis Ariani libros Origenis ad dogmatis sui, ut putabant, confirmationem adducerent, illi tamen eos redarguerunt, & Origenis doctrinam ab iis nequaquam intelligi demonstrarunt. Ariani certe, eorumque fautor Eunomius, licet eo tempore disertissimi haberentur, quoties tamen cum Gregorio ac Basilio in colloquium venerant, rudes omnino atque imperiti videbantur. Ac Basilius quidem primum à Meletio Antiochenæ urbis Episcopo ad officium Diaconi promotus, inde ad patriæ suæ, Cæsareæ scilicet Cappadociæ, Episcopatum erectus, ecclesiarum curam suscepit. Veritus enim ne Ariani dogmatis novitas Ponti quoque Provincias depalceretur, celeriter ad eas partes se contulit. Cumque illic monasteria constituisset, & cunctos suis prædicationibus instituisset, nutantes eorum animos confirmavit. Gregorius vero Nazianzi, vili Cappadociæ oppidi, cui etiam pater ipsius ante præfuerat, Episco-

ποις μάλις αἰγίων μίμωποιήσαδς βασιλείς τόνων κη γρηγορείς εἰς βάλου σύγκρισιν ποιήσαδς, διεξείναί τε τόν εκάστου βίον κη τρέπον, κη τας προσέχσας αὐτοῖς δεξιὰς, ἀμφιβαλλοὶ ἀνέτερον τε ἑτέρω προκρίνας ἀμφω γήσαν ἀλλήλοισ ἐφαιμλο, καλὰ τε τὴν ὀρθὴν πολιτείαν, κη τὴν τας παιδ δούσας, τὴν τε ἐλληνικὴν φημὶ κη τὴν ἰων ἱερῶν γραμματικῶν νεογυ δὴ ὄντες ἔτοι ἐν ταῖς ἀθήναις γρόμοισιν, τῶν τότε ἀκμασάντων Ἔφισῶν, ἡμερῶν γρηγοραρισσῶν ἀκροατῶν γρόμοιοι, κη μετὰ ταῦτα ἐν τῇ ἀντιοχείᾳ τῆς συρίας λιβαῖου συμφορήσαντες, ἀκρω τὴν ρητορικὴν ἐξέπότησαν ἀξιοί τε Ἐφισεύειν κη κριθέτες, ἐπὶ πολλῶν παρεκλήθησαν Ἐπὶ τὸν διδασκαλικὸν βίον ἐλθεῖν ἄλλων ἢ αὐτῶν Ἐπὶ δικαιοσύνη κακαλέων, ἀμφοτέρων καλεφρήσαντων, καλακίποιες τὸ Ἐφισεύειν, τὸν μονήρη βίον παρεκρίναν ἀφάρμοιοι ἐν φιλοσοφίᾳ γων ὡς τὰ τῶν κατὰ ἐν τῇ ἀντιοχείᾳ συμπεσπὸνιτὰ φιλόσοφα, μετ' ἑποῦν ὡς γρηγορείς βιβλία συνάγουσες, ἔξ αὐτῶν τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἱερῶν γραμματικῶν ἐπέγραψαν μέγα γυ κλέσ τὸ ὡς γρηγορείς κατὰ ἐν τὸτε τ' οἰκειμῶν ἐφῆπῶν τ' ὡν ἀσκητικῶν διωκτικῶν ἀπῆλθον ὡς ἐπὶ δριανῶν ὡς καίτοι τῶν δριανῶν τὰ ὡς γρηγορείς βιβλία εἰς μαρτυρίαν, ὡς ὄντος, τῶν ἰδῶν κατὰ τὸ δόγμα τ' αὐτοῖς ἐξήλεγχον, κη ἐδείκνυσαν νοήσασθαι τὴν ὡς γρηγορείς σωσῶν ὡς τὰ πολλοῖς τε τὸτε οἱ δριανοὶ, κη ὁ τότε ἀρειανῶν εὐνόμοιο, ἐπὶ λόγμοιο νομίζοντες εἶνασθαι ὡς γρηγορείον κη βασιλείον ἐντυγχάνον ἀπαδ δὲ τὸ τελείως ἐδείκνυστ' βασιλείου μὴν ἐν ὑπὸ μελέτις Ἐ ἀντιοχείας Ἐπὶ τῶν εἰς τὴν Ἐ διακόνε τῶν ὡς γρηγορείς, μετὰ ταῦτα ἢ κη ἐπίσκοπο τ' εἰ αὐτῶν πατρίδος, κη δὴ τ' ἐν καππαδοκίᾳ καισαρείας προσελθὼν φεργνίδων ἐκκλησιῶν ἐποιεῖτο δεικνύσθαι πρὸς ἀρτανὴ καινοτομία Ἐ τῶν κη τῶν πόντων ἐν νηπιῆ ἐπαρχίας, δρομαῖος ἐπὶ τὰ ἐκεῖ μετὰ διεβάνεν ἐκεί τε ἀσκητικῶν συσπασμῶν κατὰ χησῶν ἐπὶ ἀνδρας ταῖς αὐτῶν διδασκαλίαις, ἐπὶ σαλδομῶν ἐσῆριξε γρηγορείου τ' ναζιανζῶν πόλεως εὐλεπῶς ἐν καππαδοκίᾳ, ἢς κη ὁ αὐτῶν παλιῆ προτέρον ἐκείνου

σίας προέστη, καὶ τὰ αὐτὰ τῷ βασιλείῳ διε-
 πρήσει, ὡς ἂν αὐτὸς τὰς πόλεις, ὅθεν
 ῥαθυμείας περὶ τὴν πίσιν ἀνεργάνουε' μάλι-
 σα ἢ τὰ πολλὰ τῇ κωνσταντίνῃ πόλει Ἰπιδη-
 μῆν, ὅθεν ἐν αὐτῇ ὁμόφρονες ταῖς διδασκα-
 λιαῖς ἐσήμαζεν, διὸ καὶ μικρὸν ὕστερον, ἡψήφω
 πολλῶν Ἰπιδημάτων προέστη, ἔν κωνσταντίνῃ
 πόλει λαθ' ὡς ἐν τὰ παρ' ἀμφότερων γινόμε-
 να εἰς ἀκοὰς ἦκε τῷ βασιλεῶς ἀλέξιῳ, αὐτῆ-
 κα βασιλεὺς δὲ τῷ καισαρείας ἀλέξιῳ Ἰπιδη-
 τὴν ἀντιόχεια γράσει ἐκέλευσεν ἠέτε ἐν ἐνθύς,
 καὶ τῷ γνώμην ἔβασιλέως εἰς τὸ τῷ ὑπάρχων
 εἰσήτε δικαστήριον, περὶ τῆς πρὸς ἀγαθόν
 αὐτῷ ἔπαρχει, ἔχαριν μὴ τὴν πίσιν ἔβασι-
 λέως ἀπατάξαι, ὁ βασιλεὺς ἔσυν παρρησία
 πολλῇ τῇ μὴ ἔβασιλέως Ἰπιδητικῆ ἐμέμφε-
 τῆ, ἢ ἔμορασίς τις συνίστατο, ἐπεὶ ἡ ὑπαρ-
 χος θάνατον αὐτῷ διηπίλησεν, εἶθε, ἔφη ὁ βα-
 σιλεὺς, γρηγοροῦ μοι διὰ τὴν ἀλήθειαν ἀπαλλα-
 γῆναι τῷ δεσμῷ τῷ σώματος, ἔν ὑπάρχει
 πάλιν Ἰπιδητικῆ εἰπόντος, λέγει, εἶπεν τὸν
 βασιλεὺς, εἴλω καὶ σήμερον καὶ αὔριον αὐτὸς εἰμι
 ὄφελόν σου ἐαυτὸν μὴ ἐνήλλατῆς, τότε μὴν ἐν-
 καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, φρενέμενος διετέλει
 βασιλεὺς, ἔκ εἰς μακρὰν ἢ συνέσηνήπιον ἔον
 ἔβασιλέως, ὃ ὄνομα ἦν γαλάτης, ἀρρώστῃσιν
 ἰατρῶς, ὡς ἐδοκίμοι ἦσαν, καὶ τῷ ἰατρῶν ἢ ἢ
 μὴ ἦν αὐτῆ βασιλίσσα δομνίκα, λόγιος πρὸς
 τὸν βασιλέα προσέφερε, φάσκοντα ἐαυτὸν
 μὴ ἐν τοῖς ἐνέροις κακῶς διαλεθῆναι, καὶ φο-
 βερῶν φασμάτων τὸ ἢ παιδίον κακῶς ἔχειν
 διὰ τὴν εἰς τὸν Ἰπιδητικὸν ἔριν, ταῦτα εἰς νεῦ
 βασιλέως ὁ βασιλεὺς, μεταπέμπε τὸν
 βασιλεὺς καὶ διόπρην ποιητὸν, φησὶ πρὸς
 αὐτὸν εἰ ἀληθῆ τὰ σα δόγματα, ἐξαιμένα με-
 ὁ ἢ μὴ διποθάνῃ ὁ ἢ, εἰ πισεύσεις, ἔφη, ὡ
 βασιλεὺς, καθάπερ ἐγώ, καὶ ἡ ἐκκλησία ἐνωθῆ,
 ἢ ἢ τὸ παιδίον τῆ ἢ μὴ σιωθεμῆν, ἔκ ἐν,
 ἔφη ὁ βασιλεὺς, ὡς τῆ παιδὸς τὸ θέλη-
 μα γῆσε, τῆ Θεῷ ταῦτα εἰπόντα τὸν βα-
 σιλεὺς ἀφῆναι ἐκέλευσε, τὸ μῆτροι παιδίου
 μετ' ἐπὶ εἰτελεύτησε, τοσαῦτα ὡς τῷ
 ἀνθρώπων τῆτων ὡς ἐν Ἰπιδητικῇ εἰρήδῳ βιβλία
 ἢ ἑκάτερον αὐτῶν πολλὰ καὶ θαυμασὰ
 σμῆτρα φανῆ ἔξεδωκαν ἀφ' ὧν πᾶ ὁ ἢ
 ὦν εἰς τὴν ῥωμαίων γλώσσῃ μεταβέβλη-
 κέναι φησὶν, ἔχοντες ἢ ἀδελφοὶ βασιλεῖς

A pus constitutus, eadem quæ Basilius
 gessit. Nam & ipse urbes circumeun-
 do, legnes & languentes in fide corro-
 boravit. Sed præcipue Constantino-
 poli commoratus, orthodoxos illic de-
 gentes prædicationibus suis confirma-
 vit: eamque ob causam paulo post mul-
 torum Episcoporum suffragio Epi-
 scopus illius urbis est constitutus.
 Porro cum ad Valentis Imperatoris
 aures perlata essent, quæ ab utro-
 que horum gerebantur, confestim Ba-
 silius ab urbe Cesarea Antiochiam ab-
 duci juber. Sine mora igitur abductus,
 B Imperatoris præcepto ad tribunal Præ-
 fectorum sistitur. Interrogatusque à
 Præfecto, cur Imperatoris fidem non
 amplecteretur, multa cum fiducia Basi-
 lius religionem quidem Imperatoris re-
 prendit, fidem vero consubstantialis
 asseruit. Cumque Præfectus mortem
 illi interminaretur: utinam, inquit Ba-
 silius, hoc mihi contingat, ut pro veri-
 tatis defensione corporis vinculis liber-
 rer. Deinde cum Præfectus monuisset
 ut rem attentius apud se consideraret,
 respondisse fertur Basilius: Ego quidem
 & hodie & cras idem sum. Tu vero
 C utinam te non mutares. Ac tum qui-
 dem Basilius eo die sub custodia mansit.
 Accidit vero non multo postea, ut par-
 vulus Valentis filius, nomine Galates,
 in gravem morbum incideret, adeo ut
 Medici de salute ejus desperarent. Ma-
 ter autem pueri Dominica Augusta,
 Imperatori affirmavit, se per somnum
 horrendis quibusdam visis vexatam fu-
 isse, puetumque male habere propter
 contumeliam Episcopo illatam. Hæc
 Imperator secum ipse reputans, Basi-
 lium accersit; & ut periculum ejus fa-
 ceret, ita eum alloquitur: si vera est
 doctrina fidei tuæ, ora ne moriatur filius
 meus. Tum Basilius: si credideris, in-
 quit, ὁ Imperator, quemadmodum ego
 credo, & si adunata fuerit Ecclesia, vi-
 vet puer. Sed cum Imperator minime
 assentiretur: fiat igitur ait Basilius de
 puero quodcumque Deus voluerit.
 Hæc cum dixisset Basilius, Impera-
 tor eum dimitti præcepit. Puer au-
 tem non multo post ex hac vita
 migravit. Atque hæc de istis viris
 obiter, quasi compendio dicta sint.
 Porro uterque eorum multos & eximios
 libros conscripsit atque evulgavit; ex
 quibus nonnullos à se in Latinum sermo-
 nem conversos esse testatur Rufinus.
 Cæterum Basilius duos habuit fratres,
 Hh ij

Petrus & Gregorium. Sed Petrus qui- dem monasticam Basilii vitam emulauit est: Gregorius vero ejus in docendo eloquentiam: qui & librum Basilii de opere sex dierum, quem ille imperfectum reliquerat, post obitum fratris supplevit: & orationem funebrem in laudem Meletii Antiochenis Episcopi Constanti- nopolis recitavit. Exstant & alia plures orationes ab eo conscriptae.

πέτρος ἢ γρηγόριος· ἀλλὰ πέτρος μὲν τῶν μονηρῶν βασιλείῃ ἐζήλωσε· γρηγόριος δὲ τὸ διδασκαλικὸν τῶν λόγων· ὅς ἢ τὴν ποιητικὴν βασιλείῃ ἐξείμαρτον, ἄτε δὴ κατὰ λείψανον, ὡς εὐανέπληρωσε καὶ θάνατον τῶν ἀδελφῶν· καὶ ἐπιλάθειν εἰς μελέτιον τὸν ἀνίστασθαι ἐπίσκοπον ἐν τῇ κωνσταντίνῃ πόλει διεξήλθε φέρων· ἢ αἰετὴν ἢ ἄλλοι λόγοι διάφοροι.

CAPUT XXVII.

De Gregorio Thaumaturgo.

Κεφ. κζ.

Περὶ γρηγορίου ἡ θαυματουργοῦ.

Sed quoniam ex nominis similitudine & ex libris qui Gregorii titulum praefereunt, nonnulli in errorem ducuntur, sciendum est alium esse Ponticum Gregorium, qui ex urbe Ponti Neocaesarea oriundus, istis antiquior fuit, quippe qui discipulus fuerit Origenis. Hujus Gregorii celebris fama est Athenis ac Beryci, & per universam Ponticam dicecesin, ac per universum prope dixerim terrarum orbem. Nam cum ex Atheniensium scholis discessisset, juris civilis discendi causa Berytum profectus est. Ubi cum accepisset Origenem sacras literas Caesareae interpretari, ceteri cursu in eam urbem contendit. Cumque magnificam sacrorum librorum expositionem auscultasset, Romanis legibus valedicens, Origeni se totum dedit. A quo cum veram philosophiam didicisset, postea a parentibus revocatus, rediit in patriam. Ubi primo quidem, dum adhuc laicus esset, multa fecit miracula: nunc agrotos sanans, nunc daemones per epistolam fugans, Gentiles denique non verbis tantum, sed multo magis operibus ad fidem alliciens. Hujus mentionem facit etiam Pamphilus Martyr, in libris quos pro Origenis defensione scripsit: quibus etiam adjuncta est Gregorii oratio, quam ille ab Origene discens, in ejus laudem composuit. Fuerunt igitur, ut compendio dicam, Gregorii plures. Primus est antiquus iste, discipulus Origenis: secundus Nazianzenus: tertius frater Basilii: est etiam alius Gregorius, quem Ariani dum Achanasius in exilio ageret, Episcopum constituerunt. Verum de his haec dicta sufficiant.

Παιδὴ δὲ ἐπὶ τῆς ὁμωνυμίας πλείων, ἢ ἐκ τῶν ἐπιγραφομένων γρηγορίων βιβλίων, δεῖ εἰδέναι ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ Πόντικος γρηγόριος, ὅστις ἐν τῆς ἐν πόλει νεοκαισαρείας ὁρμώμενος, δευγαίτερος τῶν ἐστὶ μαθητῶν τοῦ ὀριγένης ἐγένετο· ὡς ἐν τῇ γρηγορίῃ, πολὺς ὁ λόγος ἐν τῇ ἀθηνῶν βιβλιοθήκῃ, καὶ ὅλη τῇ ποντικῇ διοικήσει, εἰπεῖν, ἢ πάση τῇ οἰκουμενῇ· ὅσα γὰρ ἐν τῇ ἀθηνῶν παιδαγωγίῳ ἀναχωρήσας, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ νόμους ἐμάθηθεν· συνθιθέμενος τε ἐν καισαρείᾳ τὰ ἱερὰ γράμματα ἐρμήνευεν ὀριγένην, ὁρμώμενος ἐπὶ τῶν καισαρειῶν ἀρετῶν ἀπολαύων· ἀπολαύων τε τῆς μεγάλης φωνῆς θεωρίας τῶν ἱερῶν γραμμάτων, πᾶσι λαχάριον εἰπὼν τοῖς ῥωμαίοις νόμους, ἢ χωρὶς ἢ ἢ ἢ ἢ καὶ ἢ ἢ αὐτῶν παιδῶν· δεῖ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, ἢ μετὰ ταῦτα τὴν πατριὰ τῶν γονεῶν καλεσάμενος, ἀνεγέρθη καὶ ἐν πρώτῳ μὴν λαϊκὸς ὢν, πολλὰ καὶ μέγα ἐποίησε, νοσητῶν θεραπεύων, καὶ ἀνομιῶν δι' ἐπιστολῶν φυγαδεύων, καὶ ὅσα ἐν τῇ νιζωνίᾳ, τοῖς τε λόγοις, καὶ πλέον τοῖς γράμμασι· ἢ αὐτῶν προσαγομένῳ· μέγα μὲν αὐτῶν ἢ πάμφιλον ὁ μάρτυρ ἐν τοῖς ὀριγένης ποιηθείσιν αὐτῶ βιβλίοις, ἐν αἷματι συστατικὸς λόγος γρηγορίου εἰς ὀριγένην ὡς ἀπὸ τοῦ γεγόνασιν ἐν, ὡς ἐν καισαρείᾳ εἰπεῖν, γρηγόριος ὁ δευγαίτος ὅσα καὶ μετὰ τῆς ὀριγένης, καὶ ὁ ναζιανζηνός, καὶ ἀδελφὸς βασιλείῃ ἐγένετο ἢ καὶ ἀπὸ γρηγορίου ἐν ἀλεξανδρείᾳ, ὃν οἱ δευγαίτος καὶ τὸν καιρὸν τῆς φυγῆς ἀθανασίου κατέστειλε πρὶ μὴν δὴ τῆς τῶν τοσαῦτα λεγέμεν.